

Tiedekunta-Fakultet-Faculty Valtiotieteellinen tiedekunta		Laitos-Institution-Department Politiikan ja talouden tutkimuksen laitos	
Tekijä-Författare-Author Reiterä, Terhi			
Työn nimi-Arbetets titel-Title Kämpän kotihengetär vai hyvä jätkä? Pohjois-Suomen kämppäemännät ja sukupuolen merkitys kämppäelämässä 1945–1975			
Oppiaine-Läroämne-Subject Yhteiskuntahistoria: Talous- ja sosiaalihistoria			
Työn laji-Arbetets art-Level Pro gradu -työ	Aika-Datum-Month and year 2010-05-10	Sivumäärä-Sidantal- Number of pages 149	
Tiivistelmä-Referat-Abstract <p>Tutkielmassa tarkastellaan Pohjois-Suomen savottakämpillä vuosien 1945–1975 välillä työskennelleitä kämppäemäntiä. Kämppäemännät toimivat metsätyöntekijöiden yhteisasunnoissa ruuanlaittajina ja siivoojina. Savottakämpille alettiin palkata kokkeja 1900-luvun alussa ja 1930-luvulta eteenpäin puutavarayhtiöt alkoivat huolehtia heidän palkkaamisestaan. Yhtiöiden palkkaamien ruuanlaittajien ammattinimikkeesi vakiintui kämppäemäntä. Kämppämajoitus väheni 1970-luvun myötä kun metsätyössä siirryttiin työntekijöiden kotikuljetuksiin. Pohjois-Suomessa kämppätyömaita ja kämppäemäntiä oli kuitenkin 1980-luvun lopulle asti.</p> <p>Kämppäemännät työskentelivät maskuliinisella metsäalalla kämppäyhteisöjen ainoana naisina. Tutkielmassa kysytäänkin, minkälaisia käsityksiä ja määritelmiä kämppäemännyyteen yhdistettiin ja miten kämppäemännän sukupuoli näkyy näissä määritelmässä. Lisäksi kysytään, minkälaisina kämpän sisäiset sukupuolten väliset suhteet näyttäytyivät. Tarkastelussa hyödynnetään Yvonne Hirdmanin sukupuolijärjestelmän käsitettä.</p> <p>Tutkimuskysymyksiä lähestytään kolmesta näkökulmasta: Ensin tarkastellaan, miten kämppäemännyyttä määritellään aikalaiskirjallisuudessa. Tässä tarkastelussa tärkeimpänä lähdeaineistona toimivat kämppäemännille suunnatut oppaat. Toiseksi tarkastellaan, miten kämppäemäntinä toimineet naiset vastasivat näihin määritelmiin ja minkälaisiksi he kokivat kämpillä vallinneet sukupuolten väliset suhteet. Kolmanneksi kuvataan, mitä savottakämpillä majoittuneet metsäalalla toimineet miehet näkivät hyvän kämppäemännän ominaisuuksiksi ja minkälaisiksi he kokivat emännän aseman kämppäyhteisössä. Kahden viimeisen näkökulman lähdeaineistona toimii muistitietoaineisto.</p> <p>Kämppäemännät toimivat savottakämpillä erilaisten odotusten ristipaineessa. Kämppäemännän oppaat määrittelevät heidän roolinsa feminiiniseksi ja äidilliseksi. Ne luovat kämppäemännän työstä naisten yhteiskunnallisen roolin mukaista määrittelemällä kämpän kodiksi ja emännän sen hengettäreksi, joka huolehtii miesten hyvinvoinnista. Kämpillä majoittuneet miehet sen sijaan arvostavat kämppäemäntää, joka on rempseä ja huumorintajuinen. Kämppäemännän kuului sopeutua kämpän maskuliiniseen kulttuuriin, mikä onnistui parhaiten osallistumalla sen huumoriin.</p> <p>Kämpän sukupuolijärjestelmä perustui sukupuolitettuun työnjakoon ja kämppätilan sukupuolenmukaiseen jakamiseen. Kämpän keittiö ja emännän huone olivat naisille kuuluvaa yksityisaluetta, josta oltiin yhteydessä miesten puolelle vain tarjoiluluukun välityksellä. Sukupuolten erillään pitämistä perusteltiin kämppäemännän suojelemisella, mutta sen tavoitteena oli myös estää sukupuolisuhteiden syntyminen kämpän miesten ja kämppäemännän välille. Kämppäemäntä olikin virallisesti ”rauhoitettu” ja emännän koskemattomuudesta huolehtiminen oli kämppäyhteisön vastuulla.</p> <p>Kämppäelämässä syntyi kuitenkin seurustelusuhteita ja mahdollisesti myös sukupuolisuhteita. Näistä ei kuitenkaan mielellään kerrota haastatteluissa. Myös seksuaalista häirintää esiintyi. Kämppäemännät kuitenkin korostavat miesten kunnioittavaa suhtautumista heihin. He korostavat, etteivät sukupuolten väliset suhteet olleet ongelmallisia ja painottavat omaa sukupuolimoraaliaan. Kämppäemännät näkevät itsensä kämppäyhteisön jäsenenä, eivätkä halua puhua pahaa muusta yhteisöstä. Vaikeita tilanteita kuvatessaan he korostavat omaa aktiivisuuttaan ja selviytymistään. Kämppäemännät luovat itsestään kuvaa selviytyjinä ja vahvoina naisina.</p>			
Avainsanat-Nyckelord-Keywords kämppäemännät metsätyöntekijät muistitieto sukupuolijärjestelmä			

Muita tietoja-Övriga uppgifter-Additional information